

Logopedia Silesiana 5

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2016

A large, light gray, stylized graphic of a hand holding a pen is positioned in the background. The hand is on the left, with the index finger pointing towards the right. The pen is held between the thumb and index finger, with the nib pointing downwards. The graphic is semi-transparent and serves as a decorative element for the cover.

Logopedia Silesiana 5

Tom

Logopedia Silesiana 5

Tom

5

pod redakcją Olgi Przybyli

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2016

KOMITET REDAKCYJNY • EDITORIAL BOARD

Redaktor Naczelny • Editor-in-Chief

OLGA PRZYBYŁA (Uniwersytet Śląski w Katowicach – olga.przybyla@us.edu.pl)

Sekretarz • Secretary

KATARZYNA NIESPOREK (Uniwersytet Śląski w Katowicach – katarzyna.niesporek@us.edu.pl)

Korekta językowa: język angielski • Proofreading: English

MICHAŁ KISIEL (Uniwersytet Śląski w Katowicach), ANNA MARAŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Członkowie • Members

MIECZYŚLAW CHĘCIEK (Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach), GRAŻYNA JASTRZĘBOWSKA (Uniwersytet Opolski), KATARZYNA KACZOROWSKA-BRAY (Uniwersytet Gdański), BARBARA KASICA (Specjalistyczny Ośrodek Diagnostyki i Rehabilitacji dla Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu PZG w Katowicach), TATIANA LEWICKA (Uniwersyteckie Centrum Medyczne im. prof. Kornela Gibińskiego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach), ALINA MACIEJEWSKA (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Kielcach), AGNIESZKA MYSZKA (Uniwersytet Rzeszowski), JOANNA SIUDA (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach)

RADA NAUKOWA • EDITORIAL COMMITTEE

MARIAN KISIEL (Uniwersytet Śląski w Katowicach) – Przewodniczący Rady Naukowej

PAUL CORTHALS (University College Ghent, Health Care Department, Belgium), DOBRINKA GEORGIEWA (South-West University, Department of Logopedie, Błagojewgrad, Bułgaria), STANISŁAW GRABIAS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), ELENA KITIK (Russian Academy of Education, Institute of Special Education, Moskwa, Rosja), PÉTER LAJOS (Uniwersytet Eötvös Loránd „Bárczi Gusztáv”, Faculty of Special Education, Budapeszt, Węgry), DAWID LARYSZ (Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Oddział w Gliwicach), STANISŁAW MILEWSKI (Uniwersytet Gdański), TATIANA NIKOLAYEVA (Russian Academy of Education, Institute of Special Education, Moskwa, Rosja), GRZEGORZ OPALA (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach), DANUTA PŁUTA-WOJCIECHOWSKA (Uniwersytet Śląski w Katowicach), JÓZEF PORAYSKI-POMSTA (Uniwersytet Warszawski), HENRYK SKARŻYŃSKI (Światowe Centrum Słuchu, Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu), ALDONA SKUDRZYK (Uniwersytet Śląski w Katowicach), LESZEK SZEWCZYK (Uniwersytet Śląski w Katowicach), SEYHUN TOPBAS (Anadolu University, Department of Speech and Language Therapy, Turcja), KATEŘINA VITAŠKOVA (Univerzita Palackého, Faculty of Education, Olomuniec, Czechy), TOMASZ WOŹNIAK (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

RADA RECENZyjNA • REVIEWERS COMMITTEE

JACEK BŁESZYŃSKI (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu), PAUL CORTHALS (University College Ghent, Health Care Department, Belgium), EWA CZAPLEWSKA (Uniwersytet Gdański), DOBRINKA GEORGIEWA (South-West University, Department of Logopedie, Błagojewgrad, Bułgaria), GRAŻYNA GUNIA (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), ZDZISŁAW M. KURKOWSKI (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), EDWARD ŁUCZYŃSKI (Uniwersytet Gdański), MIROŚLAW MICHALIK (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), KAZIMIERZ OŻÓG (Uniwersytet Rzeszowski), JOLANTA PANASIUK (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), MAŁGORZATA ROCLAWSKA-DANIŁUK (Uniwersytet Gdański)

Adres Redakcji • Contact

pl. Sejmu Śląskiego 1, 40-032 Katowice, tel. 32 200 94 36, www.logopedia.us.edu.pl

Publikacja jest dostępna także w wersji internetowej:

Central and Eastern European Online Library

www.cceol.com

Spis treści

Wprowadzenie (OLGA PRZYBYŁA)	13
--	----

Część pierwsza

Prace naukowo-badawcze

Ольга И. Кукушкина, Елена Л. Гончарова «Точка запуска» новых слуховых возможностей и спонтанного развития речи ребенка после кохлеарной имплантации	21
Альбина И. Сатаева Запускающий этап реабилитации ребенка с ки. Четыре сессии работы	32
Мария Р. Хайдарпашич, Альбина И. Сатаева Дети с ки в школьном возрасте. Четыре истории развития	43
KATARZYNA PLUTECKA Metody kształtowania mowy u dzieci niesłyszących. Przegląd stanowisk	59
ANNA WALAWSKA-HRYCEK, EWA KRZYSTANEK Anatomia funkcjonalna ośrodkowego układu nerwowego, cz. 2	73
TOMASZ NOWAK W kręgu neurolingwistycznych modeli percepcji języka i mowy. Wybrane propozycje i wstępne interpretacje	89
TOMASZ NOWAK Przetwarzanie języka/mowy w umyśle/mózgu na tle wyników wybranych eksperymentów neurolingwistycznych	112
JOANNA SIUDA, MAJA PATALONG-OGIEWA, GRZEGORZ OPALA Impairment of Episodic and Working Memory as a Predictor of Dementia Development in Mild Cognitive Impairment. Results From Four Years of Prospective Follow Up	138

AGNIESZKA GORZKOWSKA, MAJA PATALONG-OGIEWA Znaczenie badania neuropsychologicznego w diagnozie pacjenta z otępieniem	152
JOLANTA PANASIUK Zespół dezintegracyjny w diagnozie i terapii logopedycznej	167
KATARZYNA KACZOROWSKA-BRAY Współczynnik nasycenia składnią w badaniu złożoności gramatycznej wypowiedzi dzieci z niepełnosprawnością intelektualną	199
DAWID LARYSZ, AGNIESZKA ROŻEK Nieprawidłowa budowa aparatu mowy oraz opóźniony rozwój mowy u dzieci z izolowanymi postaciami kraniosynostoz	217
OLGA PRZYBYŁA Zaburzenie rozwoju koordynacji – dyspraksja. Przegląd badań	227
WOJCIECH JAGIEŁOWICZ Płynność wypowiedzi publicystycznej w telewizyjnym dyskursie medialnym. Wstępne analizy	249
MAŁGORZATA WARYSZAK Ocena płynności mówienia. Wezwanie do dialogu logopedów z inżynierami	259

Część druga

Studia z praktyki logopedycznej

URSZULA JĘCZEŃ, SYLWIA KRUPA Wady wymowy oraz trudności w czytaniu i pisaniu u dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym	275
ANNA CZYŻ Subiektywna ocena poprawy jakości odbioru sygnałów akustycznych u pacjenta ze ślimakowym uszkodzeniem narządu słuchu po zastosowaniu specjalistycznych sprzętów protetycznych. Studium przypadku	295
ALEKSANDRA STRACH-SĄCZEWSKA Nawracające porażenie nerwu twarowego w przebiegu zespołu Melkerssona- -Rosenthala. Studium przypadku	309
TOMASZ LUDYGA, MIŁOŚZ GOŁYSZNY, ALEKSANDRA STRACH-SĄCZEWSKA, TATIANA LEWICKA, JOANNA SIUDA Postać rzutowo-remisyjna stwardnienia rozsianego o ostrym przebiegu klinicznym. Opis przypadku	322
MIŁOŚZ GOŁYSZNY, TOMASZ LUDYGA, ALEKSANDRA STRACH-SĄCZEWSKA, TATIANA LEWICKA, JOANNA SIUDA Syndrom obcej ręki jako następstwo ukrwotoczenia udaru niedokrwiennego w obrębie prawej półkuli mózgu. Opis przypadku	330

ANNA MICHALCZYK	
Opóźniony rozwój mowy i jego wpływ na rozwój dziecka. Studium przypadku chłopca z ryzykiem dysleksji	337

OLGA PRZYBYŁA	
Studium przypadku dziecka z zaburzeniami motorycznymi o podłożu sensorycznym	357

Cześć trzecia

Materiały, pomoce, sprawozdania

ANNA ŻYWOT	
Refleksje na temat terapii logopedycznej dziecka z podejrzeniem zespołu Landaua-Kleffnera	393

MARTYNA POLCZYK	
Praktyczna strona terapii neurologopedycznej osób dorosłych	400

Noty o autorach	411
---------------------------	-----

Streszczenia	419
------------------------	-----

Contents

Introduction (OLGA PRZYBYLA)	13
--	----

Part One

Scientific Research

OLGA I. KUKUSHKINA, YELENA L. GONCHAROVA “The Initial Point” of New Aural Abilities and Spontaneous Development of the Child’s Speech After Cochlear Implantation	21
ALBINA I. SATAYEVA The Initial Stage of Rehabilitation of a Child after Cochlear Implantation: Four Sessions of Activities with a Surdo-Teacher	32
MARIA R. KHAYDARPASHICH, ALBINA I. SATAYEVA School-Age Children After Cochlear Implantation: Four Case Stories	43
KATARZYNA PLUTECKA Methods of Shaping Speech in Deaf Children: An Overview of Approaches	59
ANNA WALAWSKA-HRYCEK, EWA KRZYSTANEK Functional Anatomy of the Central Nervous System, Part 2	73
TOMASZ NOWAK In the Circle of Neurolinguistic Models of the Perception of Language and Speech: Selected Proposals and Preliminary Interpretations	89
TOMASZ NOWAK Language/Speech Processing in the Mind/Brain Compared with the Results of Some Neurolinguistic Experiments	112
JOANNA SIUDA, MAJA PATALONG-OGIEWA, GRZEGORZ OPALA Impairment of Episodic and Working Memory as a Predictor of Dementia Development in Mild Cognitive Impairment: Results from Four Years of Prospective Follow Up . . .	138

AGNIESZKA GORZKOWSKA, MAJA PATALONG-OGIEWA Neuropsychological Examination in the Diagnosis of Patients Suffering from Dementia	152
JOLANTA PANASIUK Disintegration Syndrome in Speech Disorder Diagnosis and Therapy	167
KATARZYNA KACZOROWSKA-BRAY The Syntax Saturation Ratio in Studying the Grammatical Complexity of the Utterances of Children with Intellectual Disabilities	199
DAWID LARYSZ, AGNIESZKA ROŻEK Incorrect Structure of Articulation Organs and Delayed Speech Development in Children with Non-Syndromic Craniosynostoses	217
OLGA PRZYBYLA Developmental Coordination Disorder – Dysarthria: The State of Research	227
WOJCIECH JAGIEŁOWICZ Journalistic Utterance Fluency in Television Media Discourse: A Preliminary Analysis	249
MAŁGORZATA WARYSZAK Assessment of Speech Fluency: A Call for a Dialogue Between Speech Therapists and Engineers	259

Part Two
Studies in Speech and Language Therapy

URSZULA JĘCZEŃ, SYLWIA KRUPA Speech Defects and Reading and Writing Difficulties in Adults with Moderate Intellectual Disability	275
ANNA CZYŻ A Subjective Assessment of the Improvement in the Quality of Acoustic Signals Reception in a Patient with a Cochlear Hearing Organ Damage While Using Specialized Prosthetic Equipment: A Case Study	295
ALEKSANDRA STRACH-SĄCZEWSKA Recurrent Alternating Facial Palsy in Melkersson-Rosenthal Syndrome: A Case Study	309
TOMASZ LUDYGA, MIŁOSZ GOŁYSZNY, ALEKSANDRA STRACH-SĄCZEWSKA, TATIANA LEWICKA, JOANNA SIUDA Acute Relapsing-Remitting Multiple Sclerosis: A Case Study	322
MIŁOSZ GOŁYSZNY, TOMASZ LUDYGA, ALEKSANDRA STRACH-SĄCZEWSKA, TATIANA LEWICKA, JOANNA SIUDA The Alien Hand Syndrome (AHS) as an Effect of Hemorrhagic Transformation of Right Hemisphere Ischemic Stroke: A Case Study	330

ANNA MICHALCZYK	
Delayed Speech Development and its Impact on the Development of a Child: A Case Study of a Boy at Risk for Dyslexia	337
OLGA PRZYBYLA	
Case Study of the Child with the Sensory-Based Motor Disorder	357

Part Three

Supporting Materials, Didactic Visual Aids and Reports

ANNA ŻYWOT	
Observations on the Speech Therapy of a Child with a Suspected Diagnosis of the Landau-Kleffner Syndrome	393
MARTYNA POLCZYK	
Practical Side of Effective Neurologopedic Therapy for Adults	400
Notes on Contributors	411
Summaries	419

Wprowadzenie

W Logopedii nieustannie analizuje się językowe zachowania w stanach biologicznych dysfunkcji człowieka, by z naukową pokorą i rzetelnością opisywać dynamiczny układ relacji między człowiekiem, językiem i światem. Badania nad umysłem, mózgiem, genami i procesami ewolucji przynoszą nowe spojrzenie na kondycję gatunku ludzkiego i torują drogę do realistycznego humanizmu oparte- go na rzetelnej wiedzy biologicznej. Wiedza ta wskazuje, że wyjątkowość umysłu w całości zależy od fizjologicznej aktywności kory mózgowej¹, a tym samym pozwa- la wnioskować, iż struktury językowe nie tylko obiektywizują ogląd rzeczywistości poprzez jego uspołecznienie, ale też stają się filtrem dopływu bodźców do mózgu, gdyż „wiele problemów językowych to szczególne przypadki umysłu”². Badanie zdolności percepcji, przyswajania języka, rozumienia i tworzenia wypowiedzi doty- czy zdolności mentalnych bardziej fundamentalnych niż sam język. Badacze dyscy- pliny po raz kolejny na stronach „Logopedii Silesiany” starają się zrozumieć zasady funkcjonowania języka i poszukują sposobów przedstawienia, jak jest on we wspo- mnianych zdolnościach zakorzeniony. Na piąty tom „Logopedii Silesiany” składa- ją się artykuły, w których przedstawiono najnowsze wyniki badań poświęconych zachowaniom komunikacyjnym człowieka, opartych na nowoczesnej i skutecznej diagnostyce oraz koncepcjach terapii zaburzeń mowy.

Z nieukrywaną dumą i radością przekazujemy Państwu pracę, której bogactwo tematów i różnorodność poruszanych zagadnień wynika z zaangażowania bada- czy dziedziny w refleksję na temat relacji języka i poznania. Jak podkreśla Stani- sław Grabias: „[...] proces nadawania znaczeń zachowaniom własnym i zachowa- niom innych uczestników grupy społecznej w warunkach biologicznej i społecznej normy funkcjonowania człowieka dokonuje się poprzez język i tylko poprzez język.

---

¹ Por. badania neuropsychologów i neurobiologów, m.in. Michaela S. Gazzanigi, Rogera Sper- ry’ego, Francisca Cricka, Christofa Kocha czy Stevena Pinkera.

² J.S. SEARL: *Umysł. Krótkie wprowadzenie*. Poznań, Dom Wydawniczy Rebis 2010, s. 20.

[...] Proces zdobywania języka jest więc jednocześnie procesem determinującym reguły oglądu świata³.

W wieloaspektowym procesie przywracania utraconych z różnych przyczyn językowych zdolności komunikacyjnych oraz w postępowaniu terapeutycznym ukierunkowanym na ich kształtowanie u nowo narodzonych i małych dzieci największą uwagę skupia zdolność stworzenia interakcyjnej więzi między pacjentem, jego rodziną i terapeutą. Dopiero bowiem w interakcji człowiek zdobywa wiedzę, kształtuje – nierzadko również odzyskuje – osobowość i przestrzeń własnej aktywności⁴.

Budowanie relacji wzajemności dzięki stworzeniu zasobów wiedzy o sobie i świecie gwarantuje osiągnięcie bezwzględnie koniecznych warunków do językowego porozumienia się, gdyż język tworzy w umysłach ludzkich obraz rzeczywistości⁵ i – jak podkreślał Johann G. Herder – „jeśli jest prawdą, że nie potrafimy myśleć bez myśli i że uczymy się myśleć za pomocą słów, to język wyznacza granice i zarys całego ludzkiego poznania⁶”.

* * *

Tradycją czasopisma jest trójdzielny układ jego treści. Zamieszczono w nim zarówno opisy i objaśnienia wielorakich zaburzeń mowy występujących u dzieci, młodzieży i osób dorosłych, jak i przedstawienia terapeutycznych postępowania w przypadkach deterioracji umysłowej o różnej etiologii. Zgodnie z tradycją naukowo-kazuistycznym dociekaniom w zakresie opanowywania i doskonalenia reguł przyswajania i odzyskiwania mowy towarzyszą rozważania dotyczące dialogowo rozumianego procesu postępowania terapeutycznego.

Prace naukowo-badawcze „Logopedii Silesiany” otwierają trzy artykuły wybitnych specjalistek z Instytutu Pedagogiki Specjalnej Rosyjskiej Akademii Edukacji w Moskwie, Olgi I. Kukuszki, Jeleny L. Gonczarowej, Albiny I. Satajewy i Marii R. Chajdarpaszycz, które na podstawie wyników badań, uzyskanych w ramach projektów finansowanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki Federacji Rosyjskiej, przedstawiają współczesne podejście do problemu diagnozy i terapii osób z uszkodzonym narządem słuchu oraz zapobiegania głuchocie, które jest regulowane nie tylko dziedzictwem kulturowo-naukowym, ale również rozporządzeniami prawnymi, z mocą ustaw obowiązujących na całym świecie. Olga I. Kukuszki i Jelena L. Gonczarowa przybliżają teoretyczne uzasadnienie zmian panujących wyobrażeń o celach i sposobie pracy surdopedagoga oraz surdologopedy z dzieckiem po

³ S. GRABIAS: *Język, poznanie, interakcja*. W: *Język, interakcja, zaburzenia mowy. Metodologia badań*. Red. T. WOŹNIAK, A. DOMAGAŁA. Lublin, Wydaw. UMCS 2007, s. 358.

⁴ Ibidem, s. 355.

⁵ Ibidem, s. 358.

⁶ J.G. HERDER: *Sprachphilosophische Schriften*. Hamburg, Verlag von Felix Meiner 1960, s. 360. Za: S. GRABIAS: *Język, poznanie...*, s. 360.

wszczepieniu implantu ślimakowego. Autorki wskazują, że w rehabilitacji psychologiczno-pedagogicznej dziecka po implantacji ślimakowej kluczową kwestią jest konieczność uruchomienia nowych możliwości słuchowych, pozwalających na spontaniczny rozwój mowy. Albina I. Satajewa w artykule na temat wstępnych etapów takiej rehabilitacji prezentuje cztery sesje zajęć, które dziecko z CI realizuje z surdopedagogiem – odbiór mowy oraz umiejętności pragmatyczne rozwijają się równocześnie w obrębie usystematyzowanego programu z wyraźnym określeniem jego celów, treści oraz wskaźników świadczących o zakończonych sukcesem etapach sesji terapeutycznej. We wspólnym opracowaniu Albina I. Satajewa i Maria R. Chajdarpaszycz przedstawiają udane i nieudane warianty rozwoju dzieci po przeprowadzonej implantacji ślimakowej. Na podstawie konkretnych przypadków autorki określają skalę różnic w rozwoju dzieci po implantacji oraz wykazują, że niedokończenie początkowego etapu rehabilitacji po wszczepieniu implantu ślimakowego ucha czyni niemożliwym opanowanie przez pacjenta mowy oraz zaburza pełnowartościową jego socjalizację. Tematyczny zakres surdologopedycznych treści zamyka artykuł Katarzyny Pluteckiej, w którym na podstawie przeglądu literatury przedmiotu na temat istoty i uwarunkowań sprawności komunikacyjnej dzieci niesłyszących autorka ukazuje kierunki pożądanych zmian, wynikające nie tylko ze stosowania wybranych metod, ale także z określonego podejścia do problemu nauczania i rehabilitacji dzieci niesłyszących.

W kontekst neurobiologicznych rozważań nad ludzką percepcją i językiem wpisują się kolejne prace piątego tomu „Logopedii Silesiany”. Cykl artykułów otwiera studium anatomii funkcjonalnej ośrodkowego układu nerwowego autorstwa Anny Walawskiej-Hrycek i Ewy Krzystanek, które wprowadzają drobiazgowy opis przestrzeni struktur podkorowych, kluczowych dla wielu problemów neurologopedycznych. Tomasz Nowak podejmuje temat biologicznych podstaw języka. Na tle obszernej bibliografii publikacji z zakresu neurolingwistyki omawia wyniki wybranych eksperymentów neurolingwistycznych oraz korelacje między funkcjami językowymi a sieciami neuronalnymi. Począwszy od przedstawienia tradycyjnych modeli po ich współczesne opisy, zastanawia się nad językoznawczymi interpretacjami wyników neurologicznych eksperymentów.

Joanna Siuda i współautorzy prezentują dwa markery gerontologopedyczne pozwalające określić ryzyko zmian neurodegeneracyjnych w łagodnych zaburzeniach poznawczych. Na podstawie pięćdziesięciopięciuosobowej grupy pacjentów z ŁZP oraz czterdziestoczterosobowej grupy kontrolnej, dopasowanej pod względem wieku, płci oraz edukacji, badacze dowodzą, że istotne upośledzenie pamięci epizodycznej oraz operacyjnej stwierdzone w pierwszych badaniach osób z ŁZP wskazuje na wysokie ryzyko rozwoju otępienia. Temat częstości występowania otępienia w jego najczęstszej postaci, tj. w przypadkach choroby Alzheimerera, podjęły również Agnieszka Gorzkowska i Maja Patalong-Ogiewa. W pracy autorki omawiają podstawowe zagadnienia dotyczące przeprowadzania i interpretacji oceny neuropsychologicznej u chorych z tego typu otępieniem. Z kolei Jolanta Panasiuk

zwraca uwagę na konieczność opracowania procedur diagnozy i terapii dziecięcego zaburzenia dezintegracyjnego, którego różnicowanie z pozostałymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi wymaga stosownego opisu. Zagadnieniu umiejętności językowych dzieci z niepełnosprawnością intelektualną poświęciła swoją pracę Katarzyna Kaczorowska-Bray. Autorka przybliży obiektywny, lingwistyczny obraz oligofazji, wskazując na możliwość wykorzystania współczynnika nasycenia składnią w precyzyjnym określaniu stopnia złożoności gramatycznej tekstów dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.

Również rozwojowe zaburzenia mowy znalazły się w polu uwagi autorów piątego tomu „Logopedii Silesiany”, gdyż związki między poziomem rozwoju procesów mózgowych i umiejętnościami wyższego rzędu, m.in. w obszarze psychomotoryki, wiążą się z analizą złożonych czynności angażujących zarówno narządy wykonawcze, jak i układ odbiorczy. Dawid Larysz i Agnieszka Rożek wskazali, że trudności neurorozwojowe determinowane nieprawidłową budową aparatu mowy oraz opóźnionym rozwojem mowy znajdują swoje uzasadnienie w badanej grupie dzieci z izolowanymi postaciami kraniosynostoz. Z kolei Olga Przybyła podjęła się przedstawienia stanu badań oraz własnych uwag dotyczących rozwojowych zaburzeń koordynacji. W następstwie nieprawidłowości w organizacji odbioru różnorodnych bodźców działających na ustrój poprzez narządy zmysłów dochodzi do nieharmonijnego współdziałania układu nerwowego, w następstwie którego narastają problemy w opanowaniu złożonych aktywności obejmujących funkcje ruchowe i wykonawcze oraz wyłaniają się trudności w kształtowaniu umiejętności funkcjonowania w relacjach społecznych.

Zagadnieniu płynności wypowiedzi publicystycznej w telewizyjnym dyskursie medialnym poświęcił swe studium Wojciech Jagiełowicz. Celem analiz prowadzonych przez Autora jest wskazanie prawidłowości w wypowiedziach telewizyjnych, natomiast zadanie główne stanowi określenie tempa i latencji wypowiedzi dziennikarzy. Ocenie płynności mówienia jako ciekawej przestrzeni badań przygląda się również Małgorzata Waryszak. Wskazując umiejętności logopedów i specjalistów o wykształceniu technicznym, zwraca uwagę na potrzebę zwiększenia współpracy między obiema grupami badaczy, która pozwoli na wypracowanie narzędzi rzetelnej, szybkiej i zobiektywizowanej oceny niepełności mówienia.

Na drugą część „Logopedii Silesiany” składają się artykuły z zakresu praktyki logopedycznej, w których autorzy dzielą się swoimi strategiami badawczo-metodyczno-organizacyjnymi. Zaprezentowane prace obejmują zarówno przedstawienie standardów postępowania diagnostycznego, jak i określenie planu terapeutycznych oddziaływań. Wszystkie zebrane propozycje tematyczne wynikają z praktycznych doświadczeń, podbudowanych teoretyczną wiedzą z zakresu omawianych zagadnień.

Artykuł Urszuli Jęczeń i Sylwii Krupy dotyczy problemów dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną w zakresie komunikowania się. Autorki skupiły się na zaprezentowaniu związków pomiędzy trudnościami artykulacyjnymi a błęda-

mi w czytaniu i pisaniu. Zgromadzony materiał badawczy pozwolił dokonać analizy trudności w zakresie motoryki narządów mowy, sprawności artykulacyjnej oraz problemów i błędów popełnianych w czytaniu i pisaniu przez osoby niepełnosprawne intelektualnie. Z kolei Anna Czyż prezentuje społeczną i komunikacyjną sytuację dorosłej pacjentki z obustronnym głębokim niedosłuchem odbiorczym, która poddała się implantacji ślimakowej, by uniknąć deprywacji w wyniku niedostymulowania drogi słuchowej. Na temat problemów diagnozy i możliwości programowania terapii w nawracającym porażeniu nerwu twarzowego w przebiegu zespołu Melkerssona-Rosenthala pisze Aleksandra Strach-Sączewska, podkreślając znaczenie zastosowania metody proprioreceptywno-nerwowo-mięśniowego torowania w przypadku triady objawów klinicznych: obwodowego porażenia nerwu twarzowego, nawracającego obrzęku tkanek miękkich twarzy oraz pobrudzenia języka. Temat różnorodności objawów stwardnienia rozsianego znalazł się w polu uwagi Tomasza Ludygi i współautorów. Badacze, omawiając stan pacjenta ze stwardnieniem rozsianym o ostrym przebiegu klinicznym, zwracają uwagę na dodatkowe zaburzenia o charakterze depresji i przypominają o konieczności indywidualnego podejścia terapeutycznego do chorego. Proces zdrowienia pacjenta, u którego na podłożu udaru niedokrwiennego prawej półkuli mózgu oraz jego wtórnego ukrwotocznienia wystąpiły objawy syndromu obcej ręki, analizuje Miłosz Gołyszny wraz ze współautorami, wskazując, że prowadzenie zindywidualizowanej terapii, łączącej metody rehabilitacji zarówno ruchowej, jak i neuropsychologiczno-logopedycznej, może wyzwolić mechanizmy neuroplastyczności niezbędne do poprawienia jakości życia pacjenta. Anna Michalczyk przedstawia studium przypadku chłopca z opóźnionym rozwojem mowy i ryzykiem dysleksji. Na bazie wiedzy teoretycznej, formułuje propozycje oddziaływań terapeutycznych stymulujących rozwój mowy. W spektrum problemów związanych z nieprawidłowościami w kształtowaniu się mowy i towarzyszącymi jej trudnościami w uczeniu się wpisuje się drugi artykuł Olgi Przybyli, stanowiący praktyczną egzemplifikację poruszanego w pierwszej części tomu zagadnienia rozwojowych zaburzeń koordynacji. Jak potwierdzają obserwacje terapeutyczne, na uwagę zasługuje analiza uwagi słuchowej, czyli selekcji i intensyfikacji przetwarzanych bodźców dźwiękowych, oraz kształcenie zdolności w zakresie koordynacji.

Wśród zagadnień ostatniej, trzeciej części tomu – Materiały, pomoce i sprawozdania – znalazła się relacja z przebiegu wieloletniej terapii logopedycznej dziecka z podejrzeniem zespołu Landaua-Kleffnera, autorstwa Anny Żywot, oraz opracowana przez Martynę Polczyk propozycja ćwiczeń, które warto wykorzystać w terapii neurologopedycznej osób dorosłych po incydentach neurologicznych.

* * *

Składając na ręce Czytelników piąty tom „Logopedii Silesiany”, mam nadzieję, że spotka się z Państwa życzliwym przyjęciem. Czas powstawania tomu łączył się z wyjątkowym splotem wydarzeń i zmian w wydawniczym zespole redakcyjnym. Olga Nowak, która od momentu zaistnienia czasopisma pełniła funkcję redaktora wydawniczego, ze względu na nowe obowiązki służbowe, podyktowane objęciem stanowiska zastępcy dyrektora Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego, zakończyła współpracę z „Logopedią Silesianą”. Korzystając z okazji, pragnę wyrazić wielką wdzięczność za poświęcony czas, trud, dar porozumienia i szacunku przez wszystkie lata pracy nad tomami „Logopedii Silesiany”.

Czas współpracy nierzadko bywa nazbyt krótki, o czym – jako zespół – przekonaliśmy się, gdy nagle odeszła od nas Grażyna Wilk. Osoba niezwykle, znakomita redaktor tekstów naukowych, oddana pracy, która z entuzjazmem podjęła się nowego wyzwania, jakim było przejęcie funkcji redaktora wydawniczego „Logopedii Silesiany”. Niestety życie pisze niespodziewane scenariusze, jednakże dana nam na chwilę możliwość współpracy – poza uważną lekturą tekstów i wnikliwym ich opracowaniem – przyniosła refleksję nad nieocenionym i ważnym w zespołowej pracy talentem życzliwości, pracowitości i zaangażowania.

W aktywnym uczestniczeniu w relacjach interpersonalnych, czy to w zakresie postępowania diagnostyczno-terapeutycznego, czy postępowania redakcyjnego, ważna jest wola działania, determinacja i nadzieja, bo jak przed laty powiedział Dante Alighieri: „Nadzieja przychodzi do człowieka wraz z drugim człowiekiem”.

W tym miejscu pragnę skierować słowa wdzięczności do autorów, recenzentów i redaktorów, za wspólną pracę i cenny wkład w powstanie tomu.

Olga Przybyła

Redakcja
Anna U. Piłśniak

Redakcja tekstów w języku rosyjskim
Oksana Małyśa

Redakcja tekstów w języku angielskim
Aleksandra Kalaga

Projekt okładki, stron tytułowych i działowych
Paulina Dubiel

Korekta
Urszula Bańcerk
Lidia Szumigala

Łamanie
Alicja Załęcka

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

Creative Commons
Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych
4.0 Międzynarodowe
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives
4.0 International

ISSN 2300-5246
(wersja drukowana)

ISSN 2391-4297
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 50 + 50 egz. Ark. druk. 26,7
Ark. wyd. 28,5. Papier offset, kl. III, 90 g
Cena 40 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp. K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Więcej o książce

CENA 40 ZŁ | ISSN 2391-4297
(+ VAT)